

Aan: Gemeenteraad Maashorst

2022-02-15

Onderwerp: Aanbieding burgerinitiatief aan het gemeentebestuur van Maashorst over wonen, zorg en welzijn van ouderen in Maashorst

Geachte raadsleden en burgemeester en wethouders van de gemeente Maashorst

Met verschillende acties hebben wij in de verkiezingstijd en daarna uw aandacht gevraagd voor wonen, zorg en welzijn voor ouderen in de nieuwe gemeente Maashorst. Het doet ons goed, dat in het Concept-Bestuursakkoord 2022-2026 'Samen bouwen we Maashorst' op verschillende onderdelen aandacht wordt gegeven aan de problemen rond wonen, zorg en welzijn van de sterk groeiende groep ouderen.

We missen nog het gevoel van urgentie: de problemen moeten nú worden aangepakt, niet pas na nader onderzoek en het opstellen van masterplannen.

We missen ook een integrale benadering van het beleid m.b.t. wonen, zorg en welzijn voor ouderen en afspraken over de regievoering, nu verschillende onderling samenhangende beleidsonderdelen in verschillende portefeuilles zijn ondergebracht.

Er zijn in de wereld / in Nederland vele grote problemen die aangepakt moeten worden, bijvoorbeeld: de covid-pandemie die van geen ophouden lijkt te weten; de klimaatcrisis, die steeds meer tot lokale rampen leidt; de stikstofcrisis die de kwaliteit van ons leven bedreigt; een groot tekort aan woningen voor vele doelgroepen; enz.

Tegen deze achtergrond spreken de stelselmatig groeiende problemen rond wonen, zorg en welzijn voor ouderen blijkbaar veel minder tot de verbeelding van burgers en politici.

Het is met de zorg- en welzijns crisis voor ouderen net als met hoge bloeddruk (citaat van Frans Timmermans over de klimaatcrisis): 'je kunt er heel lang je ogen voor sluiten en weggijken voor de nu al voorkomende problemen, maar op de lange termijn sloopt het je helemaal'. Velen zagen de zorg- en welzijns crisis voor ouderen zich al jarenlang ontwikkelen, o.a. de SeniorenRaad / SeniorenBelang Uden, waarbinnen ondergetekenden participeerden. Zij vroegen daarvoor al tien jaar geleden bij herhaling, indringend en goed gedocumenteerd, aandacht van het toenmalige gemeentebestuur van Uden, zonder resultaat. Vandaar de titel van ons burgerinitiatief: **'Ouderenbeleid Uden is om te huilen.'**

De fusie van Uden en Landerd was aanleiding om de handschoenen opnieuw op te nemen. Om te voorkomen dat de steeds groeiende problemen rond wonen, zorg en welzijn van ouderen in Maashorst ons op termijn als een kolkende waterstroom overvallen, dienen wij dit burgerinitiatief nu in bij de start van de nieuwe gemeente.

Wij vragen het gemeentebestuur van Maashorst uitdrukkelijk om deze problemen expliciet te agenderen voor overleg in de Gemeenteraad, en om het niet bij overleg te laten maar de problemen integraal aan te pakken. Doordat al zo veel jaren van de problemen is weggekeken is het bijna zo ver, dat alleen radicale oplossingen het tij nog kunnen keren.

Dit burgerinitiatief is door 444 inwoners van Maashorst, bijna allemaal ouderen en wel allen ouder dan 16 jaar, ondertekend. Daarnaast waren er veel adhesiebetuigingen door burgers, waarvan wij niet weten of zij het initiatief ook zelf ondertekend hebben. De problematiek raakt ons allemaal, niet enkel de ouderen onder ons, en overstijgt politieke verschillen en controverses: als de dijken breken, krijgen we allemaal natte voeten, of erger.

Om problemen aan te pakken is allereerst inzicht in de problemen nodig. Daarvoor moeten gegevens worden verzameld. Om dat voor het gemeentebestuur wat makkelijker te maken en om geen tijd te verliezen hebben wij al veel gegevens verzameld en geanalyseerd in de notities:

- 'Wonen, zorg en welzijn voor ouderen in Uden: 2010-2040' van 9 augustus 2021. Deze notitie is u eerder toegestuurd.
- 'Wonen, zorg en welzijn voor ouderen in Maashorst, 2022-2050' van 2022-02-15. Dit is een actualisatie van de gegevens met het oog op de nieuwe gemeente Maashorst. Deze notitie is als bijlage bij deze aanbiedingsbrief gevoegd en dient als nadere toelichting bij en onderbouwing van deze aanbiedingsbrief. De bijlage bevat drie onderdelen:
 1. Een uitwerking van de samenhang en spiegel functie van participatie aan de samenleving en inclusie door de samenleving.
 2. Een actuele bevolkingsprognose 2020-2050 voor de gemeente Maashorst met toelichting op relevante punten voor het ouderenbeleid in de gemeente.
 3. Oplossingsrichtingen voor de problematiek.

Enkele kernpunten in de bijlage zijn:

- 'Inclusie' en 'participatie' zijn spiegelbegrippen: aan het eind van hun leven neemt de behoefte van ouderen aan inclusie dóór de samenleving toe en nemen hun mogelijkheden tot participatie áán de samenleving af.
- Er is een ombuiging van het leidend beginsel in de zorg- en dienstverlening aan ouderen nodig: van 'zo lang mogelijk leven' naar 'zo zinvol mogelijk leven'.
- Er zijn velerlei mogelijkheden om de regie van ouderen over hun eigen leven zo veel mogelijk in stand te houden en om hun zelfstandige deelname aan de samenleving te bevorderen: bouwen en/of levensloopbestendig maken van woningen conform het Woonkeur (geschikt wonen); toepassingen van domotica, e-health, zorg op afstand, robotisering e.d.; e.a.
- Facilitering en versterking van mantelzorg en vrijwillige dienstverlening, o.a. door ook jongere burgers aan te spreken op een inzet voor informele zorg en dienstverlening en door oudere burgers te stimuleren en te faciliteren om actief te blijven in informele zorg en dienstverlening.
- Er zijn maatregelen nodig om het tekort aan zorgpersoneel zo veel mogelijk in te dammen: de doorgeslagen bureaucratie tot een minimum reduceren; de marktwerking uit de zorg halen; zorgpersoneel inzetten voor waar zij goed in zijn, namelijk professionele zorg, en daarin hun professionele autonomie versterken; de maatschappelijke waardering voor zorgpersoneel versterken, o.a. blijkend uit een betere honorering; zorgpersoneel verleiden om in Maashorst te komen wonen en werken, inclusief het aantrekken van arbeidsmigranten in de zorg.
- De komende vier jaar voor ouderen nieuwe vormen van geclusterd zelfstandig wonen, met zorg en welzijns ondersteuning dichtbij (vormen van beschut wonen), realiseren in kleinschalige settings in de wijken of dorpen.
- De komende vier jaar in Maashorst minimaal 200 extra verpleeghuisplaatsen / beschermd wonen realiseren, in kleinschalige settings in de wijken / dorpen.

Deze punten worden in de bijlage nader uitgewerkt. Daarbij zal blijken, dat de laatste twee punten voor de komende vier jaar topprioriteit moeten krijgen. Bij ongewijzigd beleid zullen in Maashorst al in de komende vier jaar honderden zeer kwetsbare ouderen aan het eind van hun leven niet de zorg kunnen krijgen die zij nodig hebben en verdienen.

Bij dit alles hebben wij eerder gepleit voor een wijk- of dorpsgerichte aanpak. Dat vinden wij ook terug in het Concept-Bestuursakkoord. Wat daarin nog ontbreekt is een concrete uitwerking daarvan. Daarvoor verwijzen wij graag naar onze notitie van 9 augustus 2021: 'Wonen, zorg en welzijn voor ouderen in Uden, 2010-2040'. De belangrijkste elementen van die notitie staan voor de periode tot 2040 samengevat op pagina 3:

- Per wijk / dorp van +/- 10.000 inwoners een wijkzorgcentrum voor 150 tot 200 ouderen die matige tot intensieve zorg nodig hebben: beschermd wonen; verpleeghuiszorg in een kleinschalige opzet. *(Voor kleinere dorpen moeten aangepaste oplossingen worden gevonden.)*
- Daaraan gekoppeld een wijkzorgsteunpunt, van waar uit alle (medische en) verpleegkundige zorg en maatschappelijke ondersteuning aan ouderen in het wijkzorgcentrum en in de wijk in de vorm van zorg thuis en haalzorg bij het wijkzorgcentrum wordt gegeven.
- Daarmee ook verbonden een wijkservicecentrum voor velerlei welzijnsondersteunende diensten, services en gemaksdiensten voor o.a. ouderen.
- In de nabijheid van dit wijkcentrum kleinschalige groepswoonvormen / vormen van beschut wonen voor ouderen met een lichte tot matige zorgvraag voor +/- 150 ouderen per wijk. Deze woonvormen zijn te beschouwen als dubbeldoel woningen: doordat ouderen hier gaan wonen, komen hun bestaande huizen vrij voor anderen op de woningmarkt.
- Op velerlei manieren bevorderen dat nieuwe of bestaande woningen levensloopbestendig zijn of worden gemaakt: vormen van geschikt wonen.

Graag horen wij van u, wanneer het burgerinitiatief in de Gemeenteraad van Maashorst wordt geagendeerd. Wij worden graag in de gelegenheid gesteld om daarbij ons initiatief nogmaals toe te lichten.

Hoogachtend,

C en J, initiatiefnemers

P.S.: Wij zullen de in Maashorst werkzame ouderenbonden, woningcorporaties, zorg- en welzijnsinstellingen en het regionale Zorgkantoor informeren over dit burgerinitiatief en hen deze aanbiedingsbrief met bijlage ter oriëntatie toesturen. Wij informeren tevens enkele gangbare media, zoals het Brabants Dagblad en het Udens Weekblad.